

e tőle származó szépségsugarak, az élvezet híg, sekély, gyöngé lesz. Viszont ha egy szegényes, szerény szépség gyöngé fényessége hatol az értékes, nagy élvezőképességű lélekbe, a mámorok mámorát gyújthatja lángra. Nagy költők nem egyszer szerettek jelentéktelen, nemi izgatásra alig alkalmas külsejű nőket, s mégis ölelkezésükből földöntúli lázak emlékeit vitték át verseikbe. A magyarázata mindennek az a pszichológiai törvény, mely szerint minden agyműködésnél az inger úgy viszonylik az érzéshez, mint a gyújtó szikra a puszkaporos hordó robbanásához. [...]

Nem; ha a férfi lelke nem született nagystílűnek, élvezettermő erejűnek, akkor hiába hozatja a párisi szépségpiac összes nőremekeit magához. [...] Épp ezért az én becslésem szerint ez az ölelkezés melyért százezer rubelt fizetett, valójában nem ért öt koronát.

(Jövendő, 1903. november 1. 38. sz. 23–25.)

Félszűzek³

MARCEL PRÉVOST

Igen, a prostitúció. Az volt különböző áruhákban, mely az élet fordulópontjain a félszűzekre leskelődött. A házasság előtt vagy után, süllyedése az elhagyottnak, bosszúja a rosszul házasodottnak ... de majdnem kikerülhetetlen. [...]

³ Francia író és drámaíró (1862–1941). A „félszűz” jelentése hozzávetőlegesen ’szűzkurva’ értelemben értendő, azaz fizikailag érintetlen, de egyébként morálisan mélységesen romlott nőt jelent. A kifejezést („Demi-Vierge”) Marcel Prévost alkalmazta először egy drámájában. A kötet a századforduló egyik kultuszkönyvének számított, mely az arisztokrata világban játszódó történet, s melyben az akkor törvényileg büntetett férfi homoszexualitás problematikája is előkerül. A könyvet hiszterikus izgalommal olvastak akkoriban, mint ahogy Ambrus Zoltán *Fűző és erkölcs I. Marcel Prévost úrnak, a francia akadémia tagjának* című cikkének felütése is mutatja: „Kedves Mester, körülbelül hetven-nyolcvanezren vagyunk, tisztos vagy kevésbé tisztos irodalmi iparűzők, akik már vagy tizenöt év óta igyekszünk ellesni Öntől annak a titkát, receptjét, miképpen lehetne kifogalmazni, hogy az ügyész is békében hagyjon bennünket és amellet a mi könyveinket is olyan lázasan vásárolják, vagy hogy párisiasan mondjam: a mi könyveinkre is csak úgy bukjanak az asszonyok, mint az önére.” *Nyugat*, 1910. 24. sz.

„Óhajtja Ön az idegenforgalmat?”
Kis élelclap, 1908. január 6–13. 2. sz.

Mert ha az egyház által parancsolt önmegtagadás, mely természetszerűen bennfoglaltatik a nők igazi gyöngédségében, nem képezi a nemek egymáshoz való közeledésének törvényét, e közeledés a vonzalom és az érdekek, a pénz és a szerelem közti ellentétben fog végződni és ez ellentétet csak a prostitúció képes feloldani.

(Ford. Virágh Lajos, Budapest, 1896. 248–249.)

Paul Verlaine III.

SZABÓ DEZSŐ⁴

Szegény prostituált zseni! Mintha eltanulta volna az utcai lányok gerincére alkuvását [...] A fiatal költők hódolattal küldik meg neki munkáikat és ő Hugo-i⁵ méltósággal válaszol biztatást nekik. Minél inkább árokban van az élete, gőgös rohamai annál gyakoribbak. [...] Egyszer csak nem tudja kifizetni szobáját. Kidobják és szajhájához, egy Krantz Eugenia nevű olcsó utcai lányhoz menekül. Ez aztán kihasználja és piszkos szavakkal korbácsolja írásra: írj verset, mert ha nincs pénz, én is kidoblak. Együtt mennek a kiszadistázott versekkel Vanier-hez: kiduzzogni egy-két aranyat és aztán meginni. Majd elmegy Hollandiába, Angliába, Belgiumba konferenciákat tartani. Örömmel írja szajhájának: lesz pénz! csak szeress!

Eközben egy másik utcalány is vonzani kezd. Azután a betegség egyszerre leveri. 1896. január 6-án meghal a szomorú Descartes utca egyik szomorú házában. Franciaország szellemi arisztokráciája kíséri ki a Batignolles-i temetőbe.⁶

(Nyugat, 1911. 21. sz.)

4 Író, publicista, pamfletíró (1879–1945). A két világháború közötti magyar irodalmi élet egyik legnagyobb hatású képviselője. 1945 után művei évtizedekre indexre kerültek.

5 Azaz Victor Hugo (1802–1885), francia író, költő, politikus.

6 Szabó Dezső jegyzete: „Verlaine-t sokan és találóan hasonlították szatírhoz, tehát Szókratészhez is.” [...]